

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

The Correlation Between Administrative Factors and Internal Quality Assurance Process of Small School Under The Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 1

ยุพาดี วงษ์การค้า¹⁾ และ ไพบุณ แจ่มพงษ์²⁾

Yupawadee Wongkranka¹⁾ and Paiboon Jeamponk²⁾

¹⁾ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Department of Educational Administration, Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University

²⁾ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Assistant Professor, Department of Environment Science, Faculty of Science and Technology,

Suan Sunandha Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารและกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 223 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการศึกษาที่สำคัญพบ ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ในภาพรวมและรายปัจจัยอยู่ในระดับมาก
2. กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความสำคัญ : ปัจจัยการบริหาร กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

Abstract

This research aimed to study the levels of management factors and internal quality assurance procedures in small-sized primary schools, and to extate the correlation between management factors and internal quality assurance procedures of small school under the office of Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area 1. Research samplings were 223 school administrators and instructors in small-sized primary schools in academic year 2012. The instrument was a questionnaire.

Research findings showed that

1. The management factors of small-sized primary schools under Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 1, considered by both the overall image and each specific factor, were in a high level.
2. The internal quality assurance procedures in small-sized primary schools under Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 1, considered by both the overall image and each specific factor, were in a high level.
3. Relating the relationship between management factors and internal quality assurance procedures in small-sized primary schools under Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 1 ,considered by the overall image, it was in a positive way in a high level with a statistical significance at the .05 level.

Keywords : Administrative Factors, Internal Quality Assurance Process

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดในหมวด 6 เรื่อง มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ระบุว่า “ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก” และมาตรา 48 ระบุว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการรับประกันคุณภาพภายนอก” [1] อีกทั้งใน

มาตรา 49 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี และต้องเสนอผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร/สถานประกอบการที่รับช่วงผู้จบการศึกษาเข้าศึกษาต่อหรือรับเข้าทำงาน มีความมั่นใจว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพได้มาตรฐานแม้จะไม่เท่ากันแต่ก็แตกต่างกันไม่มากนัก [11]

ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพ

และดำเนินการอย่างยั่งยืนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
ในสถานศึกษาต้องมีการทำงานที่มุ่งประโยชน์ที่จะ
เกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความตระหนัก รับรู้
และเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นระบบมีคุณภาพ
ผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามี
การกำหนดเป้าหมายและดำเนินกิจกรรม/โครงการ
ที่ใช้ผลการประเมินตนเองผลการประเมินคุณภาพ
จากองค์กรภายนอกหรือผลการวิจัยที่สถานศึกษา
จัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนของสถาน
ศึกษาเองตลอดจนใช้ผลการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
เป็นฐานในการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน
การติดตามตรวจสอบและปรับปรุงงานเป็นระยะจะ
ช่วยให้งานบรรลุผลได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ
ผลที่เกิดกับผู้เรียนก็จะเป็นที่พึงพอใจกับผู้ปกครอง
ชุมชนและองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับช่วง
ต่อจากสถานศึกษาด้วยการดำเนินงานที่ทุกคนมี
จิตสำนึกและความรับผิดชอบร่วมกัน เช่นนี้ ระบบ
การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาจะเป็น
ส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่แท้จริงและมีการ
พัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีชีวิตในการทำงานของ
ทุกคนเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ยึดคุณภาพผู้เรียน
ฝังแน่นอยู่ในจิตใจตลอดเวลา ฉะนั้น สถานศึกษา
ต้องพัฒนาการจัดการศึกษาของตนและแสดงภาวะ
ความรับผิดชอบต่อให้ประจักษ์แก่สังคมว่า สถานศึกษา
มีประสิทธิผลใน 2 ประเด็นหลัก คือผู้เรียนทุกคนมี
ความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่าง
แท้จริงและสถานศึกษามีศักยภาพในการจัด
การศึกษาให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานอย่างแท้จริง
การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของ
บุคลากรทุกคนในหน่วยงานเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการ
ที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน
กำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผน
ในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบ
ผลงาน มองหาจุดเด่น จุดที่ต้องมีการปรับปรุง
แก้ไข แล้วร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้น ๆ โดยมุ่งหวัง

ให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาที่เน้น
คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ [13]

ในปี 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครราชสีมา เขต 1 มีโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัด
ที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน จำนวน 55 แห่ง ซึ่งจาก
ข้อมูลปี 2549-2553 มีอัตราจำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก
เพิ่มขึ้นทุกปี โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่เขต
ชานเมืองที่มีชุมชนขนาดเล็ก อัตราการเกิดของ
ประชากรน้อย เศรษฐกิจในชุมชนตกต่ำเกิดการอพยพ
เคลื่อนย้ายถิ่นเข้ามาหาถิ่นจากชนบทเข้าสู่ในเมือง
ค่อนข้างมาก ผู้มีฐานะดีในชุมชนนิยมส่งลูกหลาน
เข้ามาเรียนโรงเรียนเอกชนยอดนิยมที่อยู่ในเขตเมือง
โดยมีรถโรงเรียนรับ – ส่ง โดยมุ่งหวังว่าลูกหลานจะ
ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่ดีกว่าอยู่ในโรงเรียน
ขนาดเล็กที่มีครูสอน ไม่ครบชั้น คงเหลือนักเรียนที่มี
พื้นฐานครอบครัวที่ยากจนขาดทางเลือกและ
ขาดโอกาสจึงยังคงเข้าเรียนโรงเรียนขนาดเล็กที่ตั้ง
อยู่ในชุมชน และจากผลการประเมินภายนอกรอบสอง
จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ
การศึกษา (องค์การมหาชน) พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก
จำนวน 55 แห่ง ได้รับการรับรองมาตรฐานตามเกณฑ์
มาตรฐานคุณภาพระดับดีมากจำนวน 12 แห่ง ระดับดี
จำนวน 31 โรง ส่วนอีก 11 โรงยังไม่ได้การรับรอง
มาตรฐาน [9] และเมื่อพิจารณาถึงเหตุปัจจัยที่ทำให้มี
ผลเป็นเช่นนั้นจากรายงานการประเมินคุณภาพตนเอง
มีข้อสรุปส่วนมากคล้ายกันคือ ปัญหาด้านการบริหาร
จัดการโรงเรียนอันเกิดจากการบริหาร จึงมีความ
เร่งด่วนที่จะต้องพัฒนา ปรับปรุงการจัดการศึกษา
ให้มีประสิทธิภาพ สร้างระบบประกันคุณภาพภายใน
ให้เข้มแข็ง ซึ่งการที่จะดำเนินงานประกันคุณภาพ
ภายในให้เกิดประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัย
หลายประการทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก
ที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้บริหารที่ส่งผล
ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัย
จึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า ปัจจัยการบริหารได้บ้าง
ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน การกำหนดนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อวางแผนปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กได้อย่างถูกต้องและบริหารจัดการการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 อยู่ในระดับใด
3. ปัจจัยการบริหารกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

สมมุติฐานการวิจัย

ปัจจัยการบริหาร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ปัจจัยการบริหาร** หมายถึง องค์ประกอบที่ส่งเสริมและเอื้อต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

1.1 ปัจจัยภายใน หมายถึง สิ่ง หรือ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่ทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ บุคลากร ภาวะผู้นำ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรมองค์กร และงบประมาณ

1.2 ปัจจัยภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง

2. **กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก** หมายถึง กระบวนการสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบวงจร ตามหลักการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA) ของเดมมิ่ง 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การวางแผน (Planning) หมายถึง การเตรียมการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาไว้ล่วงหน้าเพื่อทำให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การปฏิบัติตามแผน (Doing) หมายถึง การดำเนินการงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามแผนที่ได้จัดทำไว้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา

2.3 การตรวจสอบประเมินผล (Checking) หมายถึง การที่สถานศึกษาร่วมกันตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา

2.4 การพัฒนาปรับปรุง (Action) หมายถึง การนำผลการประเมินของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มาปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร จัดทำข้อมูลการวางแผนปฏิบัติงานในระยะยาวต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 375 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน [6] ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 48 คน ครูที่สอน จำนวน 175 คน รวม 223 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบผสม

2. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยการบริหาร ได้แก่ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย บุคลากร ภาวะผู้นำ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรมองค์กร งบประมาณ ส่วนปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมือง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แบ่งการดำเนินการออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การดำเนินการ (Doing) การตรวจสอบประเมินผล (Checking) และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Action)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนขนาดเล็ก มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูในสังกัด ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยนำส่งแบบสอบถามในที่ประชุมผู้บริหารสถานศึกษาประจำเดือน และในวันอบรมเชิงปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 โดยได้รับแบบสอบถามคืนรวมทั้งสิ้น 223 ฉบับ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ระดับปัจจัยการบริหารและระดับกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard

deviation) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสองปัจจัย โดยปัจจัยภายในมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยภายนอก เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า

1.1 ปัจจัยภายใน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก พบว่า ด้านวัฒนธรรมองค์กร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำ และด้านบุคลากร ตามลำดับ

1.2 ปัจจัยภายนอก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก พบว่า ปัจจัยด้านการเมือง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ

2. กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การนำผลการประเมินมาปรับปรุง รองลงมา คือ การตรวจสอบประเมินผล และการดำเนินงานตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูง ($r = .710$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 มีประเด็นที่สำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสองปัจจัย โดยปัจจัยภายในมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยภายนอก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้ดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในมิติขององค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านระบบบริหาร และการจัดการ โดยสามารถกำหนดนโยบายเป้าหมาย จัดโครงสร้างการบริหารงาน จัดบุคลากร ทรัพยากร และเทคโนโลยีในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งในการบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น ต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ที่อยู่ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ [10] ได้ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ทั้งปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก และสภาพแวดล้อมภายใน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ ทัพย์อักษร [12] ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน

การปฏิบัติงานของครูสภของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
โดยศึกษาปัจจัยการบริหาร ประกอบด้วย
ปัจจัยด้านคน ปัจจัยวัตถุดิบของ ปัจจัยด้านเงิน และ
ปัจจัยด้านการจัดการ ศึกษาเกณฑ์มาตรฐาน
การปฏิบัติงานของครูสภประกอบด้วย 12 มาตรฐาน
ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยการบริหารของผู้บริหาร
สถานศึกษามีพฤติกรรมกาปฏิบัติงาน ทั้งโดย
ภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับ
จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดการ
ปัจจัยด้านเงิน ปัจจัยด้านวัตถุดิบของ และปัจจัย
การบริหารด้านคน ตามลำดับ และสอดคล้องกับ
งานวิจัยของ ธนิต เตือนแจ้งรัมย์ [5] ได้ศึกษา
ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
นครราชสีมา เขต 5 โดยศึกษาปัจจัยการบริหาร
ประกอบด้วย ปัจจัยลักษณะขององค์กร ปัจจัย
ลักษณะของสภาพแวดล้อม ปัจจัยลักษณะ
บุคคลในองค์กร และปัจจัยลักษณะของนโยบาย
การบริหารและการปฏิบัติ ผลการศึกษา พบว่า
ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
รายปัจจัยการบริหาร พบว่า มีการปฏิบัติงาน
อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของ
ปัจจัยที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากไปหาน้อย คือ
ปัจจัยลักษณะบุคคลในองค์กร รองลงมา คือ ปัจจัย
ลักษณะของสภาพแวดล้อม ปัจจัยลักษณะองค์กร
และปัจจัยลักษณะของนโยบายการบริหารและการ
ปฏิบัติ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงาน
วิจัยของ มลิวลย์ พาศรี [8] ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์
กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4
ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4
เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
รายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะของบุคลากร
ด้านนโยบายและการปฏิบัติ ด้านลักษณะ
สภาพแวดล้อม และด้านลักษณะขององค์การ

มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพ
ภายในของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก
ทุกด้านทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แนวทางการดำเนินงาน
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธี
การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ระบุ
กระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
ไว้ชัดเจน ซึ่งโรงเรียนทุกแห่งจะต้องดำเนินงานตาม
แนวทางที่ทางการดำเนินการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการ
ประเมินภายนอก ซึ่งการดำเนินงานประกันคุณภาพ
การศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญที่บ่งชี้ว่าการจัดการศึกษา
มีคุณภาพมากน้อยเพียงใด จึงทำให้ระดับการดำเนินงาน
ประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมและราย
อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
ทรงศักดิ์ สุธุข [4] ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผล
ต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานประกัน
คุณภาพภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ
การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี การประเมิน
มาตรฐานการศึกษา และการผดุงระบบประกัน
คุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัย
ของ พระจำเนียร จันทวโร [7] ได้ศึกษาการประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสตรีศรี
สุริโยทัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า
การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา
โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการรายงานคุณภาพ
การศึกษาประจำปี มีผลการดำเนินการ

ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การจัดระบบสารสนเทศ และการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ ส่วนด้านการดำเนินการน้อย คือ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาและการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐดนัย ดวงใจ [3] ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา และด้านการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ระบุวิธีการดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย รวมถึงระบบเอกสารหลักฐานอ้างอิงที่จะต้องนำมาประกอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ซึ่งวิธีการดังกล่าวในทุกองค์ประกอบต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ทั้งบุคลากร ภาวะผู้นำ สภาพแวดล้อม วัฒนธรรมองค์กรปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และด้านการเมือง โรงเรียนจะต้องอาศัยปัจจัยการบริหารเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มลิวัดย์ พาศรี [8] ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการบริหารมีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทางบวกและอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญา บำรุงนา [2] ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์อยู่ในทางบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการประกันคุณภาพภายใน ทั้งนี้เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจะอยู่ในระดับดีเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยมีคุณภาพการศึกษาเป็นหลักประกันในการสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสถานศึกษา อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐดนัย ดวงใจ [3] ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวก กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1.1 ด้านปัจจัยการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้รูปแบบการบริหารที่ให้บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้

ภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรสร้างวัฒนธรรมองค์กร ให้มีลักษณะยอมรับ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โรงเรียนควรขอรับการ สนับสนุนงบประมาณจากชุมชนหรือจากหน่วยงาน อื่นเพื่อนำมาพัฒนาโรงเรียน และควรมีการนิเทศ ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

1.2 ด้านกระบวนการประกันคุณภาพ ภายใน ควรจัดสื่อ/เอกสารเพื่อให้ความรู้แก่ คณะกรรมการในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพ ภายในควรจัดแหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยีทาง การศึกษาที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายใน การตรวจสอบประเมินผล ควรสร้างเครื่องมือตรวจสอบประเมินผลโดยการ มีส่วนร่วมของคณะครูในโรงเรียน ควรปรับปรุง และปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงาน และควรประสานงานกันในการ ประกันคุณภาพภายใน โดยการเชิญผู้เกี่ยวข้อง มาอบรมให้คำแนะนำ ให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้การประกันคุณภาพภายใน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการจัดการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความ สัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่

2.2 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางการ แก้ไขปัญหากระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในของโรงเรียนประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมวิชาการ. ระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบ และแนวทางการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2544.
- [2] กัญนิพา บำรุงนา. ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารงานวิชาการกับการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัด ชลบุรี. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย นบูรพา. 2552.
- [3] ณัฐดนัย ดวงใจ. ความสัมพันธ์ระหว่าง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย นบูรพา. 2554.
- [4] ทรงศักดิ์ สุธุข. ปัจจัยการบริหารที่ส่งผล ต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร. 2551.
- [5] ธนิต เตือนแจ่มรัมย์. ปัจจัยการบริหารที่ ส่งผลต่อการดำเนินงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา. 2551.
- [6] บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น. 2545.
- [7] พระจำเนียร จันทวโส. การประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสตรีศรี สุริโยทัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2552.

- [8] มลิวัลย์ พาศรี. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. 2552.
- [9] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. รายงานคุณภาพ การศึกษา ประจำปี 2553 โรงเรียน สังกัด สพท.นม.1. นครราชสีมา : 2553.
- [10] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แนวทางการประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมิน ภายนอก. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี. 2545.
- [11] สำนักทดสอบทางการศึกษา. แนวทาง การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงงานยาสูบ. 2553.
- [12] เสาวลักษณ์ ทิพย์อักษร. ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยการบริหารกับพฤติกรรม การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน การปฏิบัติงานของครูสภาของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. 2551.
- [13] อุทุมพร จามรมาน. การประกันคุณภาพ ระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2541.